

Інтэлектуальны марафон “Фразеалагізмы – залацінкі народнай мудрасці”

ГУЛЬНЯ-ВІКТАРЫНА З ВЫКАРЫСТАННЕМ
ФРАЗЕАЛАГІЗМАЎ ПРА ЖЫВЁЛ

С. І. Лаўрусік,
настаўнік беларускай мовы і літаратуры кваліфікацыйнай катэгорыі
«настаўнік-метадыст»
СШ № 16 г. Брэста
А. А. Буднік,
метадыст вышэйшай катэгорыі ВМК Ленінскага раёна г. Брэста

Лінгвісты, пісьменнікі, фалькларысты слухна называюць фразеалагізмы самародкамі, самацветамі роднай мовы, залацінкамі народнай мудрасці. Яны ажыўляюць маўленне, робяць яго сакавітым і эмацыянальным, ёмістым і сціслым. Таму імі шырока карыстаюцца ў звычайных зносінах. Адсутнасць ці слабае выкарыстанне гэтага найбагацейшага сродку мастацкай выразнасці пазбаўляе мову нацыянальнага каларыту, часам робіць яе беднай і бясколернай.

Сучасная моладзь, асабліва школьнікі, вельмі рэдка карыстаюцца фразеалагізмамі. А калі і ўжываюць іх, то часта не да месца. Але гэта няправільна. Галоўная функцыя фразеалагізмаў – зрабіць наша маўленне вобразным, яркім, дакладным. Беларуская фразеалогія цікавая, багатая і актуальная. Фразеалагізмы нясуць вопыт пакаленняў, нацыі, яе культурную спадчыну, якую нельга забываць.

Фразеалагічныя адзінкі з назвамі жывёл з'яўляюцца аднымі з самых распаўсюджаных і разнастайных груп фразеалагічнага фонду і адлюстроўваюць назіранні чалавека за знешнім выглядам і паводзінамі жывёл, перадаюць адносіны чалавека да братаў меншых. Фразеалагізмы дазваляюць не толькі пазнаёміцца з жывёламі, але і перадаць мудрасць продкаў, нажытую стагоддзямі, узаемадзеянні чалавека і прыроды. Чалавек ніколі не абыходзіўся без жывёл. Яны заўсёды адыгрывалі важную ролю ў жыцці людзей. Таму іх вобразы займаюць значнае месца ў пабудове фразеалагічных адзінак.

Пры ўжыванні фразеалагізмаў нельга імі злоўжываць, бо фразеалагічная перанасычанасць твора не павялічвае яго мастацкай вартасці. Але і адсутнасць фразеалагізмаў ці слабае выкарыстанне іх пазбаўляе мову нацыянальнага каларыту, часам робіць яе беднай, бясколернай. Нельга дасканала авалодаць мовай, калі не ведаеш фразеалагізмаў, іх значэння. Яны не толькі перадаюць інфармацыю, але і радуюць жартам, дакладным, трапным словам, яркім выразам.

Дадзены матэрыял можна выкарыстоўваць на ўроках беларускай мовы ў раздзелах “Лексіка” і “Фразеалогія”, на ўроках беларускай літаратуры, вывучаючы казкі, прыказкі, а таксама ў пазакласнай рабоце. Прапануем вашай увазе інтэлектуальны марафон “Фразеалагізмы – залацінкі народнай мудрасці”, мерапрыемства па дадзенай тэме, выкарыстоўваючы фразеалагізмы з назвай жывёл (зоамарфізмы).

У гульні ўдзельнічае тры каманды па шэсць чалавек на чале з капітанам. У экспертную групу (яна выконвае і функцыю журы) уваходзяць падрыхтаваныя вучні і настаўнікі беларускай мовы і літаратуры. Вядучы гульні – настаўнік па прадмеце. За тыдзень да гульні настаўнік паведамляе, на якую тэму будзе віктарына, прапаноўвае літаратуру, з якой неабходна пазнаёміцца. У якасці абсталявання выкарыстоўваецца мультымедычная ўстаноўка, раздатчныя карткі, настольныя лямпы, дошка, магніты.

Мэты: развіваць лагічнае мысленне вучняў, творчую актыўнасць; стымуляваць жаданне вывучаць родную мову; выходзіць пачуццё гонару за родную мову.

Ход мерапрыемства

Конкурсныя заданні

Падчас гульні экспертная група сочыць за правільнасцю адказаў, правярае карткі, выпраўляе памылкі, вызначае, хто першым запаліў лямпу, выстаўляе балы.

1. Хто больш

Камандам прапануецца па чарзе называць фразеалагізмы пра жывёл. На выкананне задання адводзіцца 4 хвіліны. Выйграе тая каманда, якая назвала больш фразеалагізмаў.

2. Ключавое слова

Каманды выцягваюць карткі з ключавымі кампанентамі (сабака, кот, свіння). З гэтымі кампанентамі трэба ўспомніць і запісаць фразеалагізмы, патлумачыць іх лексічнае значэнне. Экспертная група правярае

правільнасць адказаў па слоўніку І.Лепешава. За правільны фразеалагізм залічваецца 1 бал, за яго тлумачэнне – 2. (1-я каманда: *у свінныя галасы, да парасячага візгу, як на свінні праехаць, як свіння ў апельсінах, сыпаць перлы перад свіннямі*; 2-я каманда: *сабаку з’еў, дзе сабака закапаны, ганяць сабак, брахаць на сабак, сабака не пераскочыць*; 3-я каманда: *кату па пяту, купіць ката ў мяшку, кошкі на душы скрабуць*).

Вясёлая калекцыя

Каля дошкі насупраць кожнай каманды ляжаць магніцікі і перамешаныя словы. З прапанаваных слоў трэба скласці фразеалагізмы. Удзельнікі выстройваюцца ў ланцужок, кожны член каманды замацоўвае на дошцы слова. (*kozy, Макар, пасе дзе – дзе Макар козы пасе; не, на, пад’едзеш казе – на казе не пад’едзе; на, сядло, карове, як – як на карове сядло*).

Наша творчасць

Камандам прапануецца скласці міні-тэкст, ужываючы атрыманыя фразеалагізмы. На заданне адводзіцца 5 хвілін. Кожная каманда зачытвае свой варыянт тэксту. Калі няма памылак і фразеалагізм ужыты правільна, каманда атрымоўвае 5 балаў. За кожную памылку адымаецца 1 бал. (*У клас увайшла настаўніца. Усе ўсталі, павіталіся і занялі свае месцы. Усталявалася цішыня. Адзін Пятро круціўся як уюн на патэльні, адным словам, варон лічыў. За што і быў выкліканы да дошкі. І куды толькі падзелася яго смеласць?! Як карова языком злізала яго дзелавітасць.*)

Хвілінка-адпачынка

Падрыхтаваны вучань чытае байку Кандрата Крапівы “Дзед і баба”.

Адпраў на адрас

У канвертах змешчаны фразеалагізмы, якія трэба разнесці па класах жывёл: свойскія, насякомыя, рыбы і г.д. (Свойскія жывёлы: *не па каню воз, адстаўной казы барабаничык*; дзікія жывёлы: *ваўком падшыты*; свойскія птушкі: *мокрая курыца, уставаць з курамі*; дзікія птушкі: *першая ластаўка, сіняя птушка, белая варона*; рыбы: *за гнілую рыбу, вадзіць акунёў*; насякомыя: *лавіць мух, мух ганяць, белья мухі*; чарвякі: *чарвяк точыць, замарыць чарвяка*).

Мы падобныя

Вядучы называе фразеалагізм, а камандам неабходна падабраць да яго сінанімічны. Адказвае тая каманда, якая першай запаліла настольную лямпу. (*Стары воўк – біты воўк, стрэляны воўк, марскі воўк; як гусь з парасём – як сабака з катом*).

Музычная паўза

Падрыхтаваныя вучні выконваюць частушкі, у якіх ёсць устойлівыя выразы.

Конкурс капітанаў

Да дошкі выходзяць капітаны. Насупраць кожнага змешчана або першая частка фразеалагізма, або другая. Капітаны павінны назваць фразеалагізм. Абавязковай умовай з’яўляецца тое, што ў фразеалагізме павінна быць дзве жывёлы. Калі капітан дапусціў памылку, яе можа выправіць толькі адзін з удзельнікаў сваёй каманды. (*Гуляць у ката...і мышку, ядуць мухі...з камарамі, рабіць з мухі...слана, як кот з ...сабакам, як гусь ...з парасём*).

Ты мне – я табе

Удзельнікі загадзя падрыхтавалі па адным фразеалагізме камандзе-саперніцы. Трэба гэты фразеалагізм патлумачыць, скласці з ім сказ, вызначыць сінтаксічную ролю і падабраць антонім з беларускай або рускай моў. (*Быць пад канём* – у непрыемнай сітуацыі, у нявыгадным становішчы. *За сваё жыццё я многа разоў быў пад канём*. Фразеалагізм выступае ў ролі выказніка. Антонім – *на кані*).

Разгадваем малюнкi

З’яўляюцца слайды, на якіх прадстаўлены фразеалагізмы ў выглядзе малюнка. Камандам неабходна здагадацца, які гэта фразеалагізм. Адказвае тая каманда, якая першай запаліла лямпу. (*Страляць з гарматы па вераб’ях, як мухі на мёд, змей падкалодны, воўк дарогу перабег, лавіць рыбу ў каламутнай вадзе*).

Гульня з балельшчыкамі

Каманды балельшчыкаў па чарзе называюць фразеалагізмы пра жывёл, якія сёння не ўжываліся падчас гульні. Аддаюць бал той камандзе, за якую балелі. Эксперты ўважліва сочаць за парадкам выступлення і правільнасцю адказаў. (*Варона ў паўлінавых пёрах, як сабаку муха, мышэй не ловіць, грэць змяю на сваіх грудзях, як на сто коней сеў, заліваць чарвяка, воўчае мяса*).

Падвядзенне вынікаў

Мы сёння пазнаёміліся з цэлым шэрагам фразеалагізмаў пра жывёл. Спадзяюся, што вы будзеце іх выкарыстоўваць у маўленні беспамылкова. А калі ўзнікнуць цяжкасці, тык не трэба вешаць нос. Вызначыць знаэнне ўстойлівых выразаў вам дапаможа “ Фразеалагічны слоўнік беларускай мовы” І.Я.Лепешава.

Журы падводзіць вынікі, вызначае пераможцоў і ўручае прыз – слоўнік фразеалагізмаў пра жывёл, зроблены вучнямі з экспертнай групы пад кіраўніцтвам настаўніка беларускай мовы.

Літаратура

1. **Лепешаў, І. Я.** Фразеалогія сучаснай беларускай мовы: вучэб. дапам. для філал. фак. ВНУ / І.Я.Лепешаў. — Мінск: Вышэйшая школа, 1998. — 271 с.
2. **Лепешаў, І. Я.** Фразеалагічны слоўнік беларускай мовы: у 2 т. Т. 2 / І.Я.Лепешаў. — Мінск: Беларуская Энцыклапедыя, 1993.

ВУЧЫМСЯ ГУЛЯЮЧЫ

Усім вядома, што калі дзіцяці штосьці не цікава, не патрэбна, то ён да гэтага будзе ставіцца раўнадушна, абьякава. Гэтак і падчас вучэбных заняткаў, пазакласных мерапрыемстваў па прадмеце. Таму асноўнай задачай у навучанні школьнікаў з’яўляецца развіццё станоўчай матывацыі да вучэбнай дзейнасці. Адным з асноўных відаў дзейнасці вучняў з’яўляецца гульня. Яна дазваляе па-іншаму вучням паглядзець на ўрок, мерапрыемства, выклікае цікавасць да прадмета. Гульня робіць працэс развіцця і выхавання вучняў як карысным, так і прыемным для навучэнцаў. Гульні заўсёды праходзяць цікава, карыстаюцца папулярнасцю. Прапануем для сайта часопіса гульні “Свая гульня”, “Самы разумны”, “Што? Дзе? Калі?” на матэрыяле праграмных твораў па беларускай літаратуры для 5-8 класаў.

Литературная викторина “Юный литературовед”

Апрель 2017г.

ПЕРВАЯ ГРУППА

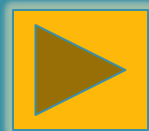
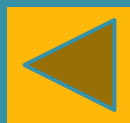
ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Игра начинается с третьего слайда, где расположено игровое поле. Все вопросы разделены на 6 категорий. В игре принимают участие 2 и более команд. Команда выбирает категорию и цену вопроса. Нажав на выбранную фигуру , осуществляем переход на слайд с соответствующим вопросом. Для проверки правильности ответа необходимо щелкнуть по изображению «вопросительный знак». На экране появится правильный ответ.

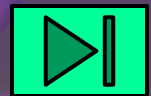
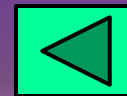
Управляющая кнопка «Назад» возвращает на игровое поле. Фигура меняет цвет на красный, что означает, что ответ на этот вопрос уже получен. Каждая команда отвечает на 5 вопросов. За каждый правильный ответ команда получает баллы в соответствии с ценой вопроса, при этом учитывается полнота и правильность ответа.

С В Я Я
Г У Л Ь Н Я

*Літаратурная
віктарына*

Письмен- нік	Цытата	Герой	Прадмет	Тэорыя літара- туры	Пейзаж
<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>

Пісьменник 1

Пісьменніка

Рыгор
Барадулін ?

Пісьменник 2

сьменніка

Васіль Быкаў

Пісьменнік з

ьменніка

Максім
Багдановіч

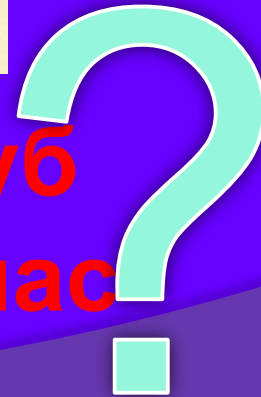

Пісьменнік 4

ьменніка

Якуб
Колас

Пісьменнік 5

ісьменніка

Пятрусь Б.оўка

Цытата 1

Абапал шляху цесна стаялі елкі, шумелі,
гулі ў ветранай высі іх верхавіны. На
доле шамацела змеценае ў каляіне лісце,
блішчалі лужыны рудой, мутнай вады.
... ішла па дарозе, абапіраючыся на кій,
ледзь пераступаючы збалелымі,
натружанымі нагамі. Аднак лес
неўзабаве скончыўся, дарога пабегла ўніз
да самотнай густой лугавіны...

В.Быкаў. «Незагойная рана»

Цытата 2

Дом мой вечна быў поўны рознымі жывёлінамі. Пад ложкамі мелі кватэру вожыкі, чарапахі, марскія свінкі. На ўсіх падаконнях акварыумы з рыбкамі розных парод (за імі досыць беспаспяхова, спрабаваў паляваць мой сіямскі кот Васіліск). У доме - а ён у мяне на ўскраіне - заўсёды было некалькі сабак рознай пароды.

У.Караткевіч.

“Былі ў мяне мядзведзі”

Цытата 3

Даўным -даўно дзень аднойчы ўзышоў не ў сонечным святле, а ў зарыве пажараў, і чорная копаць панеслася на захад. Гэта рознапляменныя орды ўладара Батыя пайшлі навалай на рускую зямлю. Наперадзе яны сустрэкалі зялёныя палі, хаты ў садах і стракатыя гарады, а ззаду пакідалі толькі чорную пустэчу, па якой як жадаў хадзіў вецер, узнімаючы слупы попелу.

У.Караткевіч.
«Лебядзіны скіт»

Цытата 4

Гэта быў сон. Прысніўся заліты сонцам, запоўнены птушынымі спевамі празрысты летні дзень, поплаў, які нагадваў дарагі стракаты дыван, - столькі на ім было кветак ... І калі яна, босая, лёгкая, ступала па гэтым мяккім дыване, кветкі схіляліся да яе і хваліліся кожная сваёй прыгажосцю. Вядома, гэта быў сон, і таму кветкі маглі размаўляць.

Андрэй Федарэніч .
“Падслуханая кветка”

Цытата 5

Шарэла. Па лузе, над рэдкімі завоінамі,
цёпла курэў туман. Трывожна крактала
на рове, склікала распуджаных дзяцей
старая качка. Спакойна, стомлена
ляжаў скошаны луг, толькі ў самым
куце сіратліва цямнеў пакінуты чуб
травы..

Х.Ляльцо. «Касцы»

Герой 1

Ён быў высокі ростам, яму ўжо магло быць чатырнаццаць. Адзеты быў не тое што лепш за тых дзяўчатак, з якімі бесперапынна зачэпліваўся, але на ім усё ляжала неяк гладчэй, спрытней, дасціпней. Ён быў ў высокіх боціках з блішчастымі мяккімі халяўкамі, на паліто каўнерык з нейкага шэранькага звярка.

Серж.

К. Чорны «Наддечка»

Герой 2

Адмысловае адзенне, партфель, акуллары рабілі яго сур'ёзным, разумным і сталым – ледзь не маларослым дзядком. Усе ў вёсцы, хто спаткакаў яго на вуліцы, здзіўляліся, азіраліся не то з усмешкаю, не то з пачцівасцю на такога незвычайнага вучня, які ішоў у школу не адзін, а з маці, трымаючы яе пад руку.

Міця Бокуць,
Г.Далідовіч. «Страта»

Герой 3

Дзеду было за семдзясят. Ён добра памятаў яшчэ першую, “царскую” вайну, з якой прывёз Георгіеўскі крыж, потым “Гражданскую”, якую, калі верыць яго словам, ён прайшоў у сядле з галошам на адной назе і з лапцем на другой. У калектывізацыю кулакі спалілі яго новую хату і застрэлілі сабаку.

Дзед Агел.
Анатоль Кудравец. “Цітаўкі”

Герой 4

...Адважны і дужы хлапчына,
Які шчырым сэрцам таксама кахаў
Сяброўку юнацтва – Галіну.

Васілёк.
М.Танк. «Ля догніў
начлежніках».

Герой 5

Гэта быў хлапчук асобны.
У яго вачах жывых
Думка нейкая бліскала,
Утаропіцца, глядзіць,
І на губках смех, бывала,
Заблукае, задрыжыць.

Сымонка. Яго лас
“У яго быў свет і кава”

Прадмет 1

Як называецца музычны інструмент, на якім іграў дзед Мікіта ў аповесці Я.Брыля “Сіročы хлеб”.

Жа?ейка

Прадмет 2

Што дапамагло знішчыць
асіну, на якой пасяліўся
Велікан? (У.Караткевіч
“Нямоглы бацька”)

Сіроцкія слёзы

Прадмет 3

Пра якое цікавае месца
расказалі Яську Базылёву
хлопцы Міхала (Я.Колас.
“Новая зямля”)?

Звярніце
?

Прадмет 4

Якія кветкі прысніліся
Марыйцы, галоўнай гераіні
казкі А.Федарэнкі
“Падслуханая казка”?

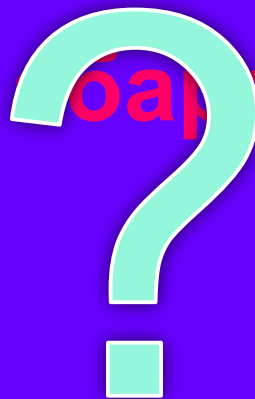
Маргарыткі

Прадмет 5

Што купіў Данік Малец на залатоўку, дадзеную мамай, у творы Я.Брыля «Сірочы хлеб»?

Вязку баранкаў

Пейзаж 1

Хмаркі насіліся над лесам. Розныя па колеры і фасоне, яны часта ахаплялі вялікую частку неба і тварылі багатыя малюнкi к таемным казкам сталетняга лесу. Удзень былі яны светла-пурпурныя, а ўночы залаціліся месяцам. Чаго-чаго ў іх не было!

3. Бядуля . «Іа Каляды
к сыну»

Пейзаж 2

Былі пагодныя дні з сонцам ад ранку і да вечара, з сінім небам. Днём яшчэ было цёпла, а пад вечар, калі чырвоная сонца сцякала за лес, апусцелая, няласкавая зямля стыла на холадзе. Пад поўнач бяліў яе іней, у ледзяныя звонкія раніцы і трава каля платоў і на выганах, і палі з загонам і яшчэ не ўскопанай бульбы – усё было па-зімоваму белае.

І.Мележ.
«Першы іней»

Пейзаж 3

Сонца, мароз і вецер. Эх завірыў,
разгуляўся! Так і скрабе па хрупкім
снезе, так і падвільвае белымі
вужакамі снежнага пылу. Гоніць яго па
полі, цераз гасцінец, зноў па полі, па
хмызняках і – пад саменькі лес, а
сонца такое, што не зірнеш на снег!

Я Брыль. “Сірочы хлеб”

Пейзаж 4

На змярканні з-за лесу нападзішышыя, змрочныя хмары. Сваім шчыльным цяжарам яны зусім загрузасцілі неба, затулілі блішчастую шчыліну над касагорам: стала пагрозліва, трывожна і сцюдзёна. Вецер з шалёнай восеньскай лютасцю абтрасаў бярозы над шляхам, церабіў, вымятаў лісцвяны маладняк прысадаў, гнаў цераз чыгунку ў шэрую далеч шапатлівыя статкі і сцяны.

В.Быкаў.

“Жураўліны крык”

Пейзаж 5

Кожная пара года па-свойму
прывабная, прыгожая. Я люблю вясну,
калі з трэскам ломіцца на рацэ лёд і
гаманкія поўныя воды нясуць крыгі.
Растае снег, бягуць ручайкі, спяваюць
жаўрукі. Апрачаюцца ў зеляніну
хмызнякі, зямля, атуленая цяплом,
чакае блізкай навальніцы. На поплавах
ходзіць цыбаты бусел. Недзе ў затоках
сонца крэкчуць жабы....

Мікола Лупсякоў.

«Мэры Кэт»

Тэорыя літаратуры 1

Вялікі вершаваны твор, у якім расказваецца пра важныя праблемы рэчаіснасці, выяўляюцца глыбокія перажыванні аўтара і яго герояў.

Паэма

Тэорыя літаратуры 2

**Від тропа, у яким уласціvasці
адной з'явы пераносяцца на
другую на аснове падабенства.**

Метафара

Тэорыя літаратуры 3

Сюжэтны верш гераічнага, легендарнага зместу, часта з элементамі фантастыкі ў сюжэце.

Баллада

Тэорыя літаратуры 4

**Мастацкі прыём, калі
нежывым, неадушаўлённым
прадметам, з'явам прыроды
надаюцца ўласціvasці
жывых істот.**

Адушаўленне

Тэорыя літаратуры 5

Мастацкі твор, у якім расказваецца пра шэраг падзей, што адбываюцца на працягу значнага перыяду жыцця галоўнага героя, паказваюцца яго ўзаемаадносіны з іншымі персанажамі.

Аповесць

Спасибо за работу!

До новых встреч!

Литературная викторина “Юный литературовед”

ВТОРАЯ ГРУППА

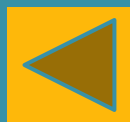
ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Игра начинается с третьего слайда, где расположено игровое поле. Все вопросы разделены на 6 категорий. В игре принимают участие 2 и более команд. Команда выбирает категорию и цену вопроса. Нажав на выбранную фигуру , осуществляем переход на слайд с соответствующим вопросом. Для проверки правильности ответа необходимо щелкнуть по изображению «вопросительный знак». На экране появится правильный ответ.

Управляющая кнопка «Назад» возвращает на игровое поле. Фигура меняет цвет на красный, что означает, что ответ на этот вопрос уже получен. Каждая команда отвечает на 5 вопросов. За каждый правильный ответ команда получает баллы в соответствии с ценой вопроса, при этом учитывается полнота и правильность ответа.

С В Я Я Г У Л Ь Н Я

*Літаратурная
віктарына*

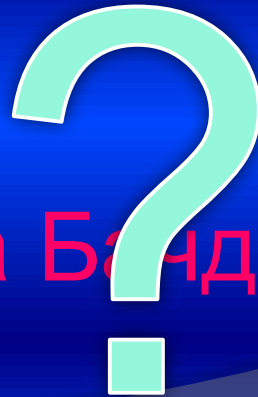
Письмен- нік	Цытата	Герой	Прадмет	Тэорыя літара- туры	Пейзаж
<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>

Пісьменнік 1

Хто аднойчы адкрыў для сябе гэтага паэта – той адкрые яго назаўсёды. І назаўсёды зробіць яго сваёй любоўю. Той застанецца на веки веки не разгаданых чараў яго паэзіі і будзе зноў вяртацца да яго радкоў і спыняцца перад імі, нямеючы, як перад цудам.

Пра **Максіма Багдановіча**

Пісьменнік 2

Творы гэтага пісьменніка напісаны з такой любоўю да чалавека працы, з такім глыбокім разуменнем народнага жыцця, з такім сапраўдным сэрцавым да роднай зямлі – яе рэк, лясоў, дарог і палеткаў, што ім суджаны доўгі век.

Пра Якуба Коласа

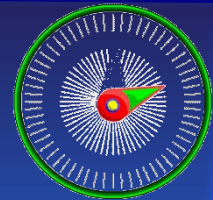
Пісьменнік 3

Лёс збярог нам гэтага пісьменніка ,
каб ён жыў і трымаў адміраўца
пакалення Чынгізіз Айтматаў? Накамі
спазналі вайну і ўзмужнелі духам са
зброяй ў руках, для якіх дзень жыцця
быў роўны веку жыцця.

Пра Васіля Быкава

Пісьменнік 4

Вобразы, якія стварыў гэты пісьменнік, глыбока самабытныя, але ў той жа час настолькі шырока абагульнены, што перарастаюць нацыянальныя рамкі. Та сіле абмалёўкі, па глыбіні пранікнення ў чалавечую псіхалогію гэты яркі талент стаіць на адным з першых месц у беларускай прозе.

Пра Кузьму Чэрнага

Пісьменнік 5

Гэта чараўнік, найперш чараўнік паэтычнай стыхіі, якая жыве ў ім, мабыць, з дня яго нараджэння і які сам жыве ў ёй вольна і радасна, як жыве птушка ў палеце. У яго роднае слова гучыць так натуральна і мілагучна, як спрадвеку гучаць ў сусветнай паэзіі італьянскае, французскае, расейскае словы.

Пра Рыгора Брадуліна

Цытата 1

Даўно-даўно, не за нашу памяць, было гэта. Шчаслівы то быў куточак белага свету. Вольна жылося людзям у той краіне. Ніхто іх не гнаў, ніхто іх не крыўдзіў, нікому яны не належалі. Багатая, урадлівая была іх зямля.

Я. Колас. «Жывая вада»

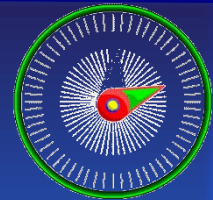
Цытата 2

Не выйшаў ты і ў гэты раз
Мяне спаткаць, паднесці рэчы...
Ля весніц толькі зноў твоей вяз
Крануў галінамі за плечы...

Р. Барадулін. “Бацьку”

Цытата 3

Што можа быць даражэй сэрцу
чалавека, як у сталых гадах
пачуць цябе, роднае слова, у
чужой старане.

Цётка. «Шануйце
роднае слова!»

Цытата 4

Навучыла жыццё волю светлую піць
І ніколі не знацца з прымусам.
Навучыла зямля, як радзіму любіць,
Як любіць крывічан-беларусаў.

Лявон Случанін.
“Рагнеда”

Цытата 5

Як мары, белыя бярозы
Пад сінявой начной стаяць,
У небе зоркі, ад марозу
Пахаладзеўшыя,
Дрыжаць.

М.Багданавіч. «Зімой»

Герой 1

Ёй ішоў трынаццаты год, і вучылася яна ў пятым класе. Яна была бойкая і рухавая дзяўчынка, белатварая, з густымі валасамі, якія роўна ляжалі на яе галаве пад грабянцом. Да самых халадоў яна прыходзіла ў школу ў шарсцяной кофтачцы, шэрай, у карычневыя палоскі.

Насцечка Закрэўская
К. Чорны «Насцечка»

Герой 2

Ён ужо парадкам агрубей нутром і перастаў заўважаць дробныя нягоды жыцця. Ён быў нясмелы і маўклівы хлопец, звадлівы да старэйшых і байчэйшых за яго, ніколі нікому не адкрываў сваіх пакут, усё слухаў другіх. Малады, са свежымі сумнымі вачыма.

**Васіль Глечык,
В.Быкаў «Жураўліны крык»**

Герой 3

Вучоба давалася яму без асаблівых цяжкасцей, меў у сваім характары адну дрэнную рысу. Ён быў упэўнены, што выдатныя адзнакі заслужана ўпрыгожваюць толькі яго дзённік, а ўсім астатнім вучням яны ставяцца проста так, невядома за што...

Грыша Міхневіч,
А.Васілевіч "Сябры"

Герой 4

Высокі, тонкі, у чорным, яшчэ царскіх часоў, сурдуце, знешне на самой справе апраўдваў дадзенае яму празванне. Але менш за ўсё гэтага абцгягнутага чорным сукном чалавека можна было назваць сухім і чэрствым. Ён быў старамодным, крыху напышлівым, але толькі не сухім.

Апалінары Феліксіставіч,
па празванні дыркуль.

І.Навуменка “Настаўнік чарчэння”.

Герой 5

Хто бачыў яе, той забыць век не мог
Красы яе светлай дзявочай,
І водсвет зары, што на твар яе лёг,
І косы, і сінія вочы.

Галіна, дачка лесніка.
М.Танк “Ля востраўчач на чужыне”

Прадмет 1

Як называецца музычны інструмент, на якім іграў дзед Мікіта ў аповесці Я.Брыля “Сіročы хлеб”.

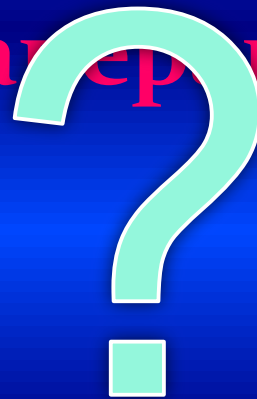
Жакейка

Прадмет 2

Які гасцінец атрымала
Тэкля, гераіня апавядання
З.Бядулі, ад роднага сына?

Некалькі трохрублёвых
паперак

Прадмет 3

Што не давала заснуць Даніку, герою твора Я.Брыля “Сірочы хлеб”, у ноч перад тым, як ён пойдзе ў першы клас?

НОВЫЯ БОТЫ

Прадмет 4

Якія кветкі прысніліся
Марыйцы, галоўнай гераіні
казкі А.Федарэнкі
“Падслуханая казка”?

Маргарыткі

Прадмет 5

Чым вырашыў
пачаставаць дзядзька
Антось сваіх пляменнікаў?

Клёцкамі, варанымі
ў бярозавым соку

Пейзаж 1

Стаяў той асабліва прыгожы дзень,
якія бываюць звычайна ў канцы жніўня
месяца, калі даўно скончана жніво,
звезена жыта ў гумны і над апусцелым
полем дружна ўзлятаюць стайкі шпакоў
– прадвеснікаў блізкае восені. Зямля
здаецца лёгкай, бязважкай, яна ўся
дыхае цішай, спакоем...

М.Лынькоў. «Васількі»

Пейзаж 2

Вечар даўно кінуў намётку шараватага змроку на заціхаючую зямлю. Гара маўчала, ціха разважаючы аб чымсьці. Поўны месяц устаў на небасхіле, усміхнуўся, бы той падарожны, страціўшы надзею на добрую долю; яго таемны і тужлівы водбліск разліўся над ціхімі разлогамі зямлі і неба.

Я. Колас. «Крыжніца»

Пейзаж 3

Ляжыш на пагорку. Глядзіш у неба.
Над табою – позіркам не абняць –
блакітная шырыня. Ты адзін перад
усёй гэтай бязмежнай, нямой
глыбінёй, з вока на вока. Толькі,
здаецца, матухна-зямля злёгка трымае
цябе за плечы. Ледзь-ледзь. Здаецца,
адарвешся і паляціш у гэта блакітнае
бяздонне...

І.Грамовіч. “Гоблакі”

Пейзаж 4

Стала рака. Вада пад тонкім лёдам
была чыстая і праз яе свяцілася жоўтае
глеістае дно. Лес стаяў заінелы, пусты і
халодны, як парожняя пуня. Пабялеў,
насупіўся, трашчаў – яго даймаў мароз.
Каркалі ўдзень над ракой вароны, і
стукалі без аддыху па дрэве дзятлы –
грэліся.

І. Пташнікаў. “Млені”

Пейзаж 5

Сонца зайшло, але было яшчэ зусім
светла, а на тым месцы, дзе яно села,
ружова палымнела цёплае зарыва.
Зусім не верылася, што неўзабаве і
вялікія хаты пасёлка, і гэтыя дрэвы, і
ўся зямля схавуюцца ў мяккай чорнай
цемры.

А.Кудравец. «Дзітаўкі»

Тэорыя літаратуры 1

Фальклорнае фантастычнае апавяданне, заснаванае на паэтызацыі гістарычных падзей і ўслаўленні народных герояў.

Легенда

Тэорыя літаратуры 2

Слова, радок або некалькі радкоў, якія паўтараюцца пасля кожнай строфы або абзаца.

Тэорыя літаратуры 3

Кароткае і разам з тым вельмі змястоўнае выказванне, якое нясе глыбокае абагульненне.

Афарызм

Тэорыя літаратуры 4

Адно разгорнутае
параўнанне, у якім падзеі
чалавечага жыцця
супастаўляюцца са з'явамі
прыроды.

Паралелізм

Тэорыя літаратуры 5

Невялікі твор павучальнага характару, алегарычны па форме, які праслаўляе высокія маральныя якасці чалавека.

?

Прытча

Спасибо за работу!

До новых встреч!

Литературная викторина “Юный литературовед”

ТРЕТЬЯ ГРУППА

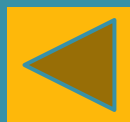
ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Игра начинается с третьего слайда, где расположено игровое поле. Все вопросы разделены на 6 категорий. В игре принимают участие 2 и более команд. Команда выбирает категорию и цену вопроса. Нажав на выбранную фигуру , осуществляем переход на слайд с соответствующим вопросом. Для проверки правильности ответа необходимо щелкнуть по изображению «вопросительный знак». На экране появится правильный ответ.

Управляющая кнопка «Назад» возвращает на игровое поле. Фигура меняет цвет на красный, что означает, что ответ на этот вопрос уже получен. Каждая команда отвечает на 5 вопросов. За каждый правильный ответ команда получает баллы в соответствии с ценой вопроса, при этом учитывается полнота и правильность ответа.

С В Я Я Г У Л Ь Н Я

*Літаратурная
віктарына*

Письмен- нік	Цытата	Герой	Прадмет	Тэорыя літара- туры	Пейзаж
<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>

Пісьменнік 1

Народны пісьменнік Беларусі.
Нарадзіўся на Віцебшчыне. Вучыўся ў
Віцебскім мастацкім вучылішчы.
Удзельнік Вялікай Айчынай вайны.
Быў двойчы паранены. З вайсковай
службыай канчаткова развітаўся
толькі ў 1955 годзе.

В.Быкаў

Пісьменник 2

**Якого пісьменника називають
аршанським пророком?**

У. Карлукевича

Пісьменнік 3

Народны паэт Беларусі. Нарадзіўся на Стаўбцоўшчыне ў сям'і лесніка. Скончыў Нясвіжскую настаўніцкую семінарыю, настаўнічаў, выкладаў у Мінскім беларускім педагагічным тэхнікуме, БДУ. З 1929 г. быў нязменным віце-прэзідэнтам Акадэміі навук БССР.

Я. Колас

Пісьменнік 4

Паэзія – самы няўлоўны сакрэт, які не будзе нікім рассакрэчаны...

Якому пісьменніку
належаць словы?

П.Панчанка

Пісьменнік 5

Казкі вучаць родную мову любіць, на
крылах юнацтва ўздымацца пад хмары,
з няпраўдай змагацца, а з праўдай
дружыцца. **Якому пісьменніку
належаць словы?** Сонечным
марыць...

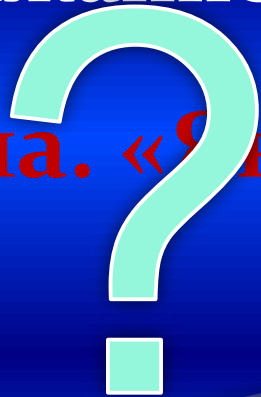
М.Гарук

Цытата 1

Даўно было – мо тысячу год назад, а мо яшчэ болей, - як сталі жыць, размнажацца і ў славу расці ўдалыя прашчуры нашы – дрыгавічы, крывічы і палачане. Важны быў гэта народ, і паміж суседзямі меў ён добрую песню і праўдзівае паважанне.

Я.Купала. «Як ў казцы»

Цытата 2

Мая радзіма –
Жытні колас,
Сінь мурагу, язмiну цвет.
Яна –
Пiлы гарачай голас,
Калёс цяжкіх глыбокі след...

Е.Лось ? "Продкі"

Цытата 3

Зямля з радасцю аддае ўсё таму,
хто да яе рукі прыкладае... Ты
проста не хацеў працаваць, як усе,
а хацеў наглядчыкам над людзьмі
быць... Лёгка, няпыльна і ў
пачоце! Вось і муціў ваду, пускаў
усім пыл у вочы...

А.Дударай.
«Вечар»

Цытата 4

Чым я мгу адзякаваць за ўсё? Толькі
словамі. Дай вам Бог шчасця. І вам, і
вашым дзецям, і ўсім нашчадкам
вашым. Дай Бог, каб мае ўнукі не
варагавалі з вашымі...

Ў.Караткевіч “Паром на
бурнае рацэ”

Цытата 5

От навукі для тваіх дзяцей. Моцна ж
накажы ты ім, дружа, каб не лёталі
дарэмна па свеце, не бадзяліся: у
сваім родным кутку работы досыць
для кожнага.

Я. Колас «Хмарка»

Герой 1

За свій не варты павагі ўчынак атрымаў не толькі лупцоўку ад бацькі, але і згрызоты ўласнага сумлення, пераасэнсаваў свае паводзіны, усвядоміў сваю віну і прыйшоў мірыцца.

Грыша Міхневіч,
А.Васілевіч «Сябры»

Герой 2

Дом яго стаяў недалёка ад маёнтка,
паншчыны ён не служыў, а ўвесць яго
абавязак быў – вартаваць лес,
хадзіць на паляванні з панам ды
прыносіць дзічыну...

Сямён, Я. Баршчэўскі.
«Вужыная карона»

Герой 3

Назавіце прозвішча самага
маладога героя аповесці
В.Быкава “Жураўліны крык”.

Глечык

Герой 4

Густыя цёмныя бровы, якія здаваліся
б амаль мужчынскімі, каб не
агромістыя, як чорныя азёры,
бліскучыя вочы і прыпухлы маленькі
рот.

Жонка Юрыя Кевіча.
У.Караткевіч.
“Паром на бурнай рацэ”.

Герой 5

Героя хвалююць не жыццёвыя дробязі, а глабальныя праблемы чалавечага быцця, страта людзьмі самага важнага – дабрыні і павагі да наваколля. Ёсць і больш вузкі клопат: выбраць з калодзежа лішнюю воду, каб не застоивалася, не псавалася.

Мультык.
А.Дудраў. “Вечар”

Прадмет 1

Што падарыў Васілёк Галіне ў
творы М.Танка “Ля вогнішч
начлежных”?

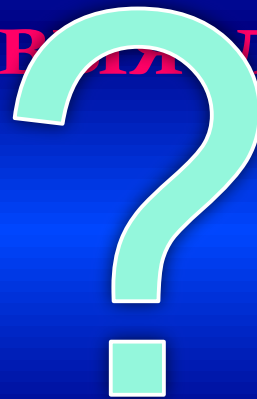
Любэрка

Прадмет 2

Ў што ператварылася Вужыная карона (Я.Баршчэўскі. “Вужыная карона”)?

У бярозавых лісточкі

Прадмет 3

Назавіце прадмет, вакол якога адбываюцца асноўныя падзеі п'есы (А.Дударай. “Вечар”, у ноч перад тым, як ён пойдзе ў першы клас?

Калодзеж

Прадмет 4

На чым Апалінарыі
Феакціставіч напісаў Косцю
Кветку словы пра Радзіму
(І.Навуменка. “Настаўнік
чарчэння”)?

На табакарцы

Прадмет 5

«Расшчапіў на шыі каменны
аплік...», чытаем у творы
К.Камейша «Камень ля вёскі
Камень». Раствлумачце
значэнне слова аплік.

Кручок для
зашпільвання адзення

Пейзаж 1

З бярозамі растуць вольха, асіна і маленькія дубкі. Ім тут сыра, і яны дробныя. У жоўтым бярозавым лісці чырванеюць рабіны і спеюць каліны – іх у Бярэзаўцу шмат. Іх, калі балота ляжа аблогай пад снегам, доўга яшчэ будуць кляваць сарокі і гілі. Але цяпер рабіны горкія, і гілі іх не чапаюць...

І. Пташнікаў. «Алені»

Пейзаж 2

Буяе над абшарамі сцюдзёны асенні
вечер, змятае пад прызбы пажоўклае
ліце, гайдае мокрае галлё ў садку.
Гарэзным свавольнікам выскаквае ён
з-за вуглоў на цесны панадворак,
цярэбіўь саламяную страху хлеўчыка,
нібы дурэючы, тузае па спіне
блытанья махры хвосткі.

В.Быкаў.

«Незагойная рана»

Пейзаж 3

У лесе пачыналася ўжо ледзь значная змена, той паварот часу, калі жыццё прыроды ідзе на спад. Скошаны луг і паскладаныя курганамі стагі, парыжэлыя ад дажджоў і сонца, ужо гаварылі аб гэтым паміранні.

Я.К. Кларк.
“У старых дубах”

Пейзаж 4

Нсталі сухія гады. Апошні выдаўся такі год, што ні разу не падаў дождж за ўсё лета. Кожны дзень неба аставалася чыстым, ясным, гарачым. Усходзіла сонца, хутка сушыла расу, што блішчала ранкам, як слёзы на лісцях расліны. А сухі вецер гуляў над зямлёю, падымаў гарачы пясок, высмоктаў апошнія сокі з зямлі.

І.Пташнікаў. “Лені”

Пейзаж 5

Шарэла. Па лузе, над рэдкімі
завоінамі, цёпла курэў туман.
Трывожна крактала на рове, склікала
распуджаных дзяцей старая качка.
Спакойна, стомлена ляжаў ... луг,
толькі ў самым куце сіратліва цямнеў
пакінуты чуб травы.

Х.Лялко. «Касты»

Тэорыя літаратуры 1

**Старажытны народны аповед
пра паходжанне свету, жыццё
прыроды і чалавека.**

Міф

Тэорыя літаратуры 2

Паведамленне, у якім дамінуе інфармацыя пра факты з жыцця герояў, а не дзеянне.

Тэорыя літаратуры 3

Жанр эпічнай літаратуры, у якім сюжэт складаецца з некалькіх эпіодаў, звязаных з галоўным героем і яго жыццём.

Апостасць

Тэорыя літаратуры 4

Невялікі твор, які расказвае аб незвычайным, выключным здарэнні ў жыцці чалавека і мае нечаканую развязку.

Навела

Тэорыя літаратуры 5

Аўтарская заўвага ў тэксце драматычнага твора , у якой даюцца тлумачэнні адносна таго, як паводзіць сябе герой у дадзены момант.

Рэмарка

Спасибо за работу!

До новых встреч!

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

САМЫ

РАЗУМНЫ

Фінальная ігра

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Игровое поле расположено на 1 слайде, возврат к которому осуществляется поле объяснения условий игры с 8 слайда. Все вопросы разделены на 4 категории. Количество баллов зависит от категории. Слайд 7 открывается на 30 секунд. В игре принимают участие 2 и более команд. Команда выбирает номер вопроса

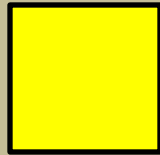
УМОВЫ ГУЛЬНИ

Цытата

Прадмет

Партрэт

Агульныя пытанні

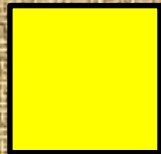
УМОВЫ ГУЛЬНІ

Цытата – 4 балы

Партрэт – 3 балы

Прадмет – 2 балы

Агульныя пытанні – 1 бал

**ТЭОРЫЯ
ЛІТАРАТУРЫ**

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36

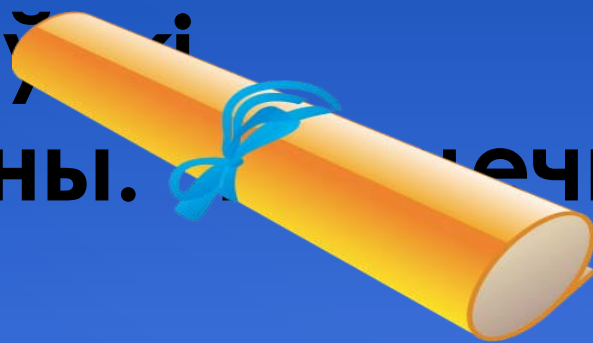
1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36

У яго была зусім сівая,
маленькая, нізка падстрыжана
бародка, і такія ж сівыя
выбіваліся з-пад суконнай шапкі
валасы каля вушэй. Лоб яго быў
высокі, нос арліны, і вочы,
нягледзячы на старасць, ясныя.

Закрэўкі
К.Чорны. "Лечка"

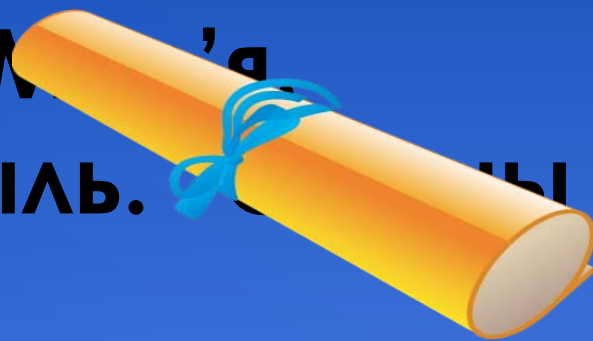
**Бровы у яго былі падобны да
ляжачага сабакі, а вочы ззялі,
быццам іржавая сталь.**

**Хан Бату.
У Каразіч.
“Лебядзінька”**

**Мілы, прыгожы твар, абапал
якога звісаюць чорныя
кучаравыя пасмы коратка,
“пад польку”, астрыжанных
валасоў.**

**Пані М...
Я.Брыль. ... хлеб”**

12

Вочы, малыя, нявінныя, нейкія
галубіныя, з самотнай пякучай
чырванню, у гусцейшых
маршчынах. У рыжым, старым,
кругом палатаным кажусе, у
шарсцяной хустцы...

Маці. В. Карамазаў.
“Дзяльбоўскі анчыка”

15

Ого, яка яна! У новенькай
форме, кірпаносая,
чырванашчокая, з доўгай
касой і на руцэ – гадзіннік.

Эма Пшчэ...

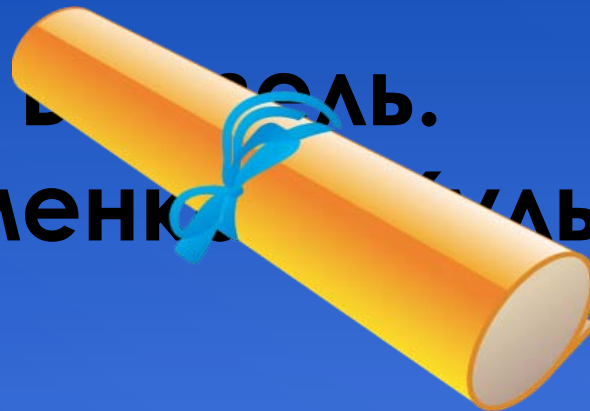
М.Лупсякоу. ...ы Кэт”

Чырвонашчокі мацак, лятаў
зімой ў расхрыстаным
кажушку па замёрзшай
рачулцы на сваіх
дзеравяшках з ранку і да
вечара.

Кірыла Ёрмаль.

І.Навуменка "Кірыль Верн"

25

...А прануў руды плашчык, начапіў
на шыю шалік адпаведнага
колору, на галаву – карычневую
кепачку з чорным гузікам на версе
...быў у акулерах, надзвычай
белы, але такой белізны на твары
дасюль мы не бачылі ні ў кога.

Міця, Г. Міловіч.
“Страта”

30

**Доўгія цёмныя валасы яго
зрабіліся белымі-белымі, як
студзеньскі снег.**

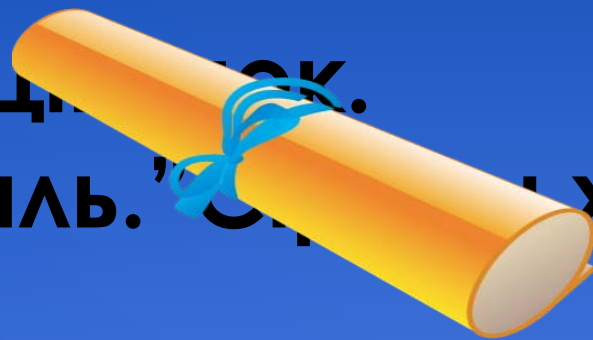
**Айцец Сцяпан.
Л.Дайнек
“Меч князя Вя**

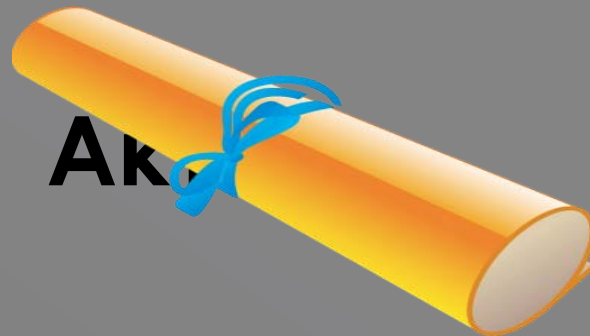
Гэтага рабенькага хлопчыка за кірпаты нос празвалі Лычыкам. Сакавіцкае сонца свеціць яму ў патыліцу, і яго вушы, нейкія круглыя і адтапыраныя, прасвечваюцца, нібы яны з ружовай паперы.

Янка Цімошук.

Я.Брыль. "Сіні хлеб".

**Васьмірадковы верш, які часцей
пішацца 5-ці або 6-цістопным
ямбам і рыфмуецца так:
АБАБАБВВ.**

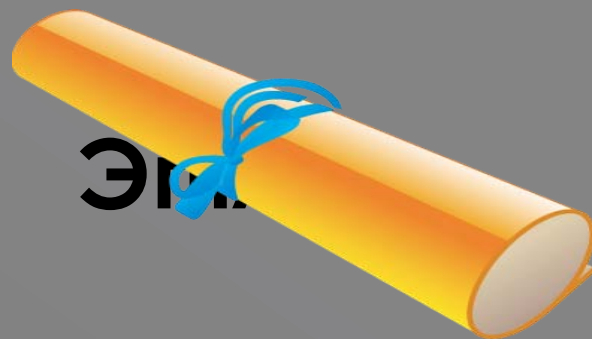

Ак

5

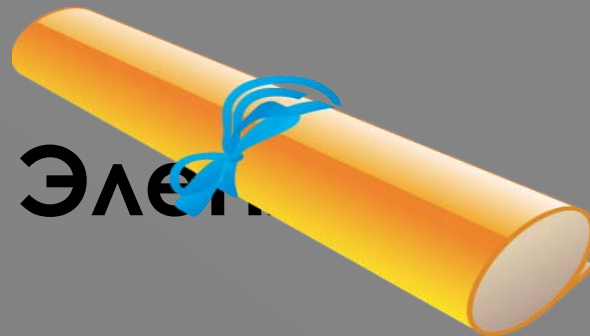
**Заклучная частка твора, у
якой паведамляецца пра тое,
што адбывалася пасля
асноўнага дзеяння.**

Эпі

**Лірычны верш, прасякнуты
сумным настроем з прычыны
грамадскай
несправядлівасці, асабістага
няшчасця, нераздзеленага
кахання і інш.**

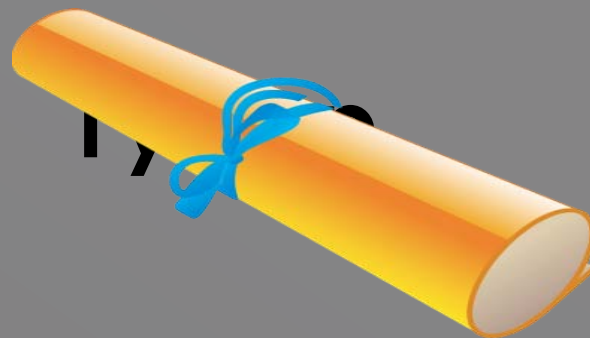

Элемент

16

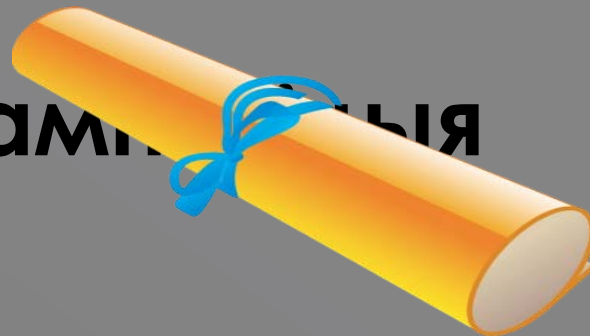

**Паказ жыццёвых з'яў у смешным
выглядзе; нязлосны, добразычлівы
смех.**

Будова мастацкага твора.

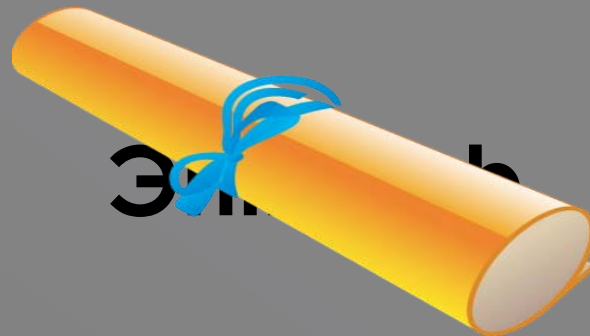
Камісія

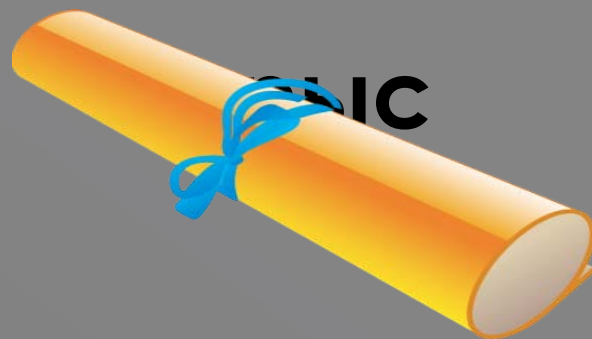
20

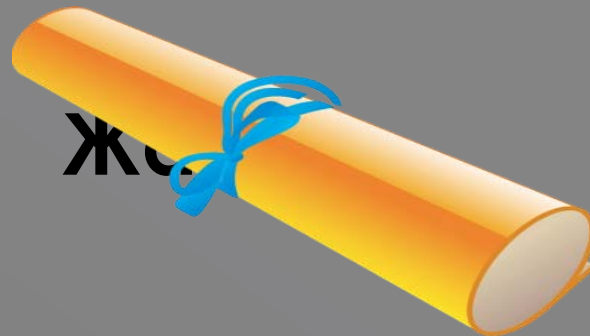
Выказванне, якое змяшчаецца адразу пасля загалюўка і перадае асноўны сэнс зместу твора.

**Мастацка-дакументальны твор,
у якім апісаны падзеі, што
сапраўды здараліся ў жыцці, а
персанажы маюць рэальных
прататыпаў і выступаюць пад
сваімі прозвішчамі.**

Від мастацкага твора.

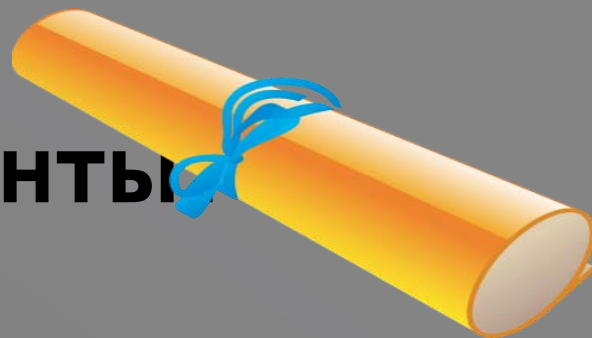
Жс

31

**Кантраснае супрацьпастаўленне
процілеглых вобразаў, думак,
перажыванняў для ўзмацнення
ўражання ад іх ці выяўлення іх
супярэчлівасці.**

АНТЫ

36

Ён першы тут вітаў надыход дня, і
песня расплывалася ў маўклівым
паветры звонам тонкага дарагога
металу, нападўняючы ясна-сінія
разлогі надзем'я і глыбокую цішыню
зямлі. Здавалася, усё навокал
занямела, зачараванае цудоўным
тонам песні гэтага вольнага песняра
ўзлескаў і пясчаных пустакаў між лесу.

Я. Колас “Песня ляснага
жаваранка”

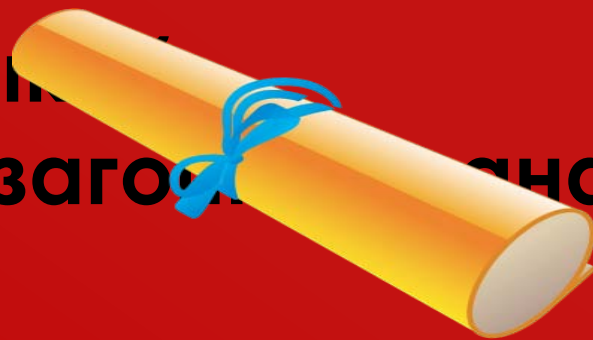
Бурліць, плюскоча крынічка.
Вербалоз прасцірае да яе гонкія
галіны. Імклівымі ручайкамі
пераліваецца, сцякае з яе у
Дзвіну крыштальная вада, і
магутная задумлівая рака нібы
прыслухоўваецца да яе гоману,
булькату.

Тарас Шевіч.
“Крынічка”

Ёй добра памятны той цёплы
майскі адвячорак, калі ў паветры
пахла таполяй, маладым
бярозавым лісцем. Гудзелі на
панадворку хрушчы, недзе ў
вёсцы граў гармонік...

В.Быткіна
“Незагойная рана”

Адвечная скарга грымела ў небе
страшным голасам гromу і
калыхала ўсю зямлю; стогны
людскія, якіх ніхто не чуў,
блішчалі маланкамі, а слёзы цяклі
халоднымі, чыстымі ручаямі на
зямлю і ажыўлялі яе.

Я. Колас “Жывая вада”.

... клубкамі растуць,
вырастаюць. Гэта, што было
наперадзе, застаецца ззаду. Яго
абганяе сярэдняе... Нібы рукой,
абняло сяброўку. А сяброўка
робіцца меншай, радзейшай.

І.Грама "Воблакі"

13

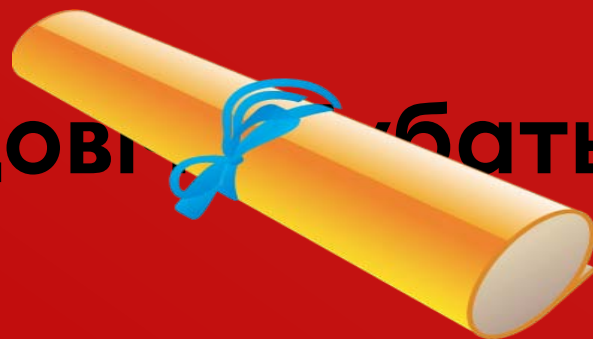
Тады, лежачы ў пасцелі, добра
было слухаць, як шуміць голы
клён каля іхняга акна... Шум
ветру за акном пераходзіць у
ціхую музыку...

К. Чорны "Насцечка"

Аднойчы, як пачуў неспадзявана
далёкія людскія галасы, ён,
усхваляваны, радасны, нават
адурнелы ад шчасця, пабег да іх
на злом галавы праз стары лес.

Г.Далідові "Аббаты"

26

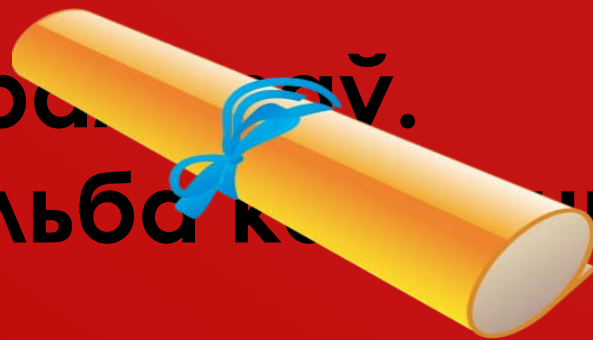
Ранюсенька яна зноў кранулася
ў дарогу. Скрыпеў снег пад нагамі.
Белья абшары палёў драмалі пад
супакоем нямой цішы...
Рэдка-рэдка калі дзе на хвоі
закаркае варона ды, падымаючыся
ўверх, страсяне з галін вялікія камы
снегу...

З.Бяшчэў. “На
Каляды...”

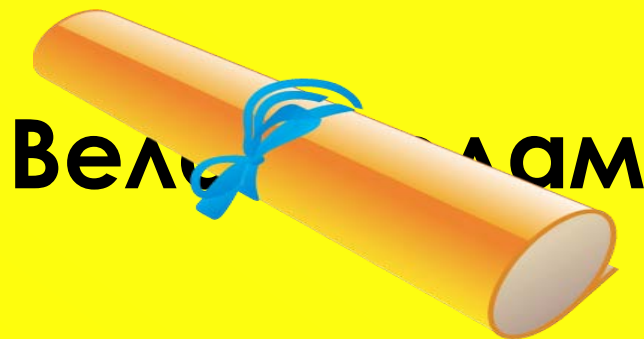

Ён пастаяў пад яблынькаю,
агледзеў чорнае голле, сумнае
без лісця і яблык, абвёў вачыма
чорную, падшэрхлую, не
сагрэтую снегам зямлю, па якой
вецер расцягаў бурае
пакручанае лісце, раскатаў
дробныя гнілякі-яблыкі.

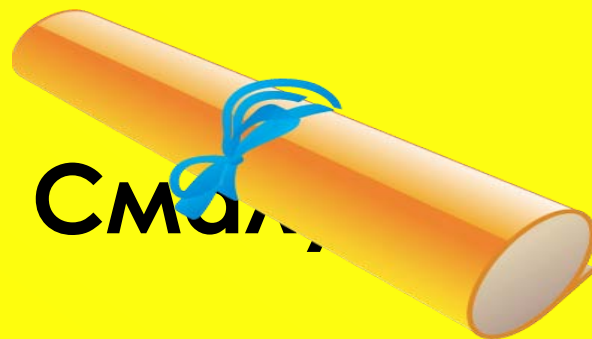
В. Каранькаў.
“Дзяльба к...ыка”

Якім транспартам развозіў
пісьманосец пошту ў творы
В.Быкава “Незагойная рана”?

**Што прадаваў пан Майданскі
(Г.Марчук“Чужое багацце”)?**

Смайлы

6

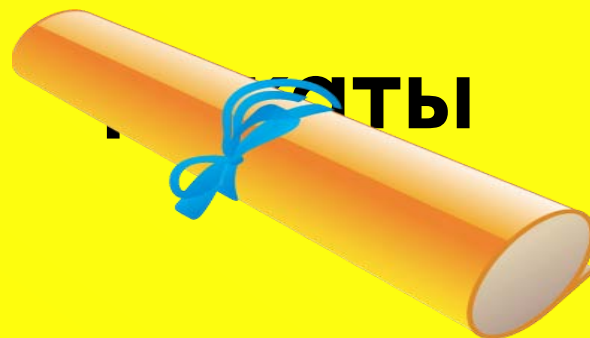
**На што Антон Бубноў
папрасіў грошы ў бацькі
(аповяданне М.Лупсякова
Мэры Кэт”?**

На чарасі канькамі

10

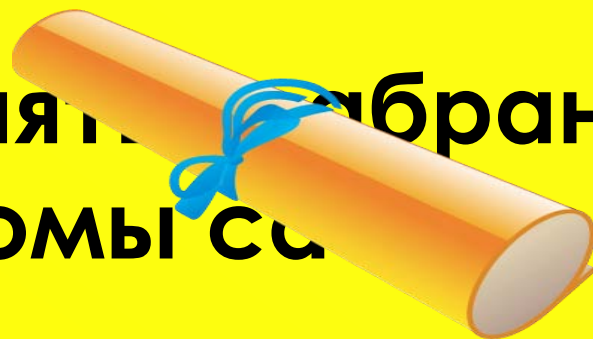

**Якія грошы абяцаў заплаціць
князь гусляру за песню
(Я.Купала. “Курган”)?**

**Што выратавала людзей ад
голаду ў творы У.Караткевіча
“Нямоглы бацька”?**

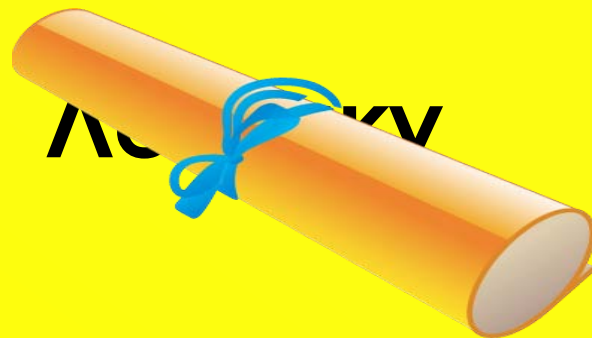
**Зярняткі сабраныя з
саломы са...**

17

Які танец танцавалі дзяўчаткі
ў гасцях у Насці (аповесць
К.Чорнага “Насцечка”?)

Які ўрок быў першым у той дзень, калі Антон Бубноў убачыў Эму Пшанічную (М.Лупсякоў “Мэры Кэт”)?

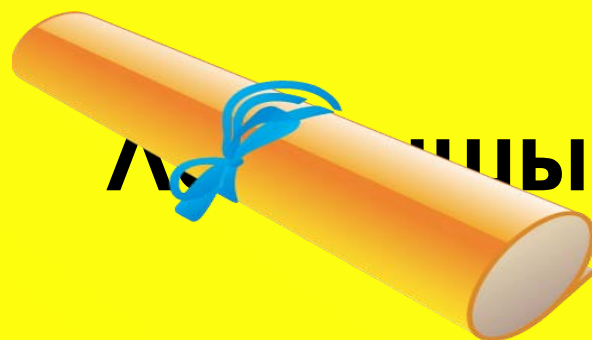
Літаратура

(тэма - асаў «Мароз, 21

Чырвоны нос

**Якія кветкі згадваюцца ў
вершы Р.Барадуліна “Уцякала
зіма ад вясны”?**

29

Якую кнігу падарыла Даніку
пані Мар'я ў аповесці Я.Брыля
“Сіročы хлеб”?

Кнігу Балеслава
Пруса “Навельд”

33

